

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

29.05.2023

протокол № 07, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 29.05.2023 № 70

**ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ
PORTFOLIO INVESTMENT**

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«магістр»	/ «master»
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»	/ «Management and administration»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	/ «Finance, banking, insurance and stock market»
Освітня програма	«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	/ «Finance, banking, insurance and stock market»

Розробник: Гатаулліна Ельміра, кандидат економічних наук, доцент

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» – Нікітішин Андрій, доктор економічних наук, професор, декан обліково-фінансового факультету.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри фінансів від 01 травня 2023, протокол №09 ; на засіданні вченої ради обліково-фінансового факультету від 18.05.2023, протокол №05.

Рецензенти: Прутська Олена, доктор економічних наук, професор
Каращенко Ольга, начальник відділення №232/01 ПАТ АБ
«УКРГАЗБАНК», м. Вінниця

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 31.05.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. .
Обл.-вид. арк. Тираж 2. Зам. № 208.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність дисципліни «Портфельне інвестування» визначається тим, що ринкові реформи докорінно змінили в Україні діяльність інститутів фінансово-кредитної сфери. Сьогодні майже всі банки, інститути спільного інвестування, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії, а також потужні підприємства здійснюють широкий спектр операцій із цінними паперами, мають власні диверсифіковані портфелі цінних паперів. Для представників великого бізнесу інвестування у цінні папери (портфельне інвестування) стало необхідним і престижним напрямом діяльності.

Дисципліна «Портфельне інвестування» є обов'язковою професійною дисципліною для підготовки магістрів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та розрахована на студентів, які оволоділи знаннями фундаментальних дисциплін.

Предметом зазначеної навчальної дисципліни є портфельне інвестування як вид інвестиційної діяльності, його особливості, умови здійснення і оцінювання результатів.

Мета курсу – набуття теоретичних і методологічних знань та практичних навичок з портфельного інвестування для розв'язання конкретних завдань формування й ефективного управління портфелем цінних паперів з метою отримання максимального доходу за мінімізації ризику.

Завданнями дисципліни «Портфельне інвестування» є:

- вивчення вітчизняного та закордонного досвіду здійснення портфельних інвестицій;
- дослідити методології аналізу і прогнозування з метою прийняття інвестиційних рішень
- оволодіти вмінням розроблення стратегії формування й управління портфелем цінних паперів та оцінювання його ефективності;
- здійснення вивчення законодавчих і нормативних актів, які прямо чи опосередковано регулюють портфельне інвестування в Україні.

Відповідно до вимог стандарту вищої освіти України та освітньої програми ступеня вищої освіти «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» здобувачі у процесі вивчення дисципліни «Портфельне інвестування» мають здобути наступні компетентності:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку* у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

СК9. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

Нормативний зміст дисципліни «Портфельне інвестування» сформульований у наступні програмні результати навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку* у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку*.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування *та фондового ринку* та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки магістрів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Професійна комунікація іноземною мовою», «Страховий менеджмент», «Проектне фінансування», «Методологія і організація наукових досліджень».

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження студентом підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначають за допомогою якісних критеріїв і трансформують його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Здобувачі вищої освіти, які повністю виконали програму дисципліни та набрали 75 і більше балів, отримують підсумкову оцінку без опитування чи виконання екзаменаційного завдання (згідно Положення «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти» №12 від 07.02.2022).

Здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового (семестрового) контролю, має право звернутися із проханням переглянути оцінку, одержану на екзамені (згідно Положення «Про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів» №32 від 07.02.2022).

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл

Теми	Кількість годин				Форми контролю
	всього	з них			
		лекції	практ.	СРС	
Тема 1. Концептуальні основи портфельного інвестування	18	2	2	14	УО, СУН
Тема 2. Професійні учасники ринку цінних паперів	18	2	2	14	ПО, УО, СУН
Тема 3 Цінні папери як об'єкт портфельного інвестування	16	2	2	12	ПО, УО, СУН
Тема 4. Система державного регулювання ринку цінних паперів.	16	2	2	12	ПО, УО, СУН
Тема 5. Принципи аналізу дохідності міжнародних інвестицій	16	4	4	8	ПО, УО, СУН, ІЗ
Тема 6. Оцінювання якості цінних паперів міжнародними рейтинговими агенціями.	14	2	2	10	ПО, УО, СУН, ІЗ
Тема 7. Ризики портфельного інвестування та методи його зменшення	18	2	2	14	ПО, УО, СУН
Тема 8. Стратегії управління інвестиційними портфелями	16	4	4	8	ПО, УО, СУН, ІЗ
Тема 9. Оцінка ефективності інвестиційного портфелю.	16	4	4	8	ПО, УО, СУН, ІЗ
Тема 10. Специфіка формування та управління інвестиційним портфелем фінансових установ	16	2	2	12	ПО, УО, СУН
Тема 11. Сучасні тенденції у розвитку ринку цінних паперів .Світові фондові кризи	16	2	2	12	УО, СУН
Разом	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль					Екзамен

Умовні позначення:

УО - усне опитування;

ІЗ – індивідуальне завдання;

ПО – письмове опитування;

КТ – тестування;

СУН – система управління навчанням «Moodle»; Р – реферат

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Концептуальні основи портфельного інвестування

Сутність інвестиційного портфеля. Портфель, орієнтований на зростання. Портфель орієнтований на прибуток. Ефективний інвестиційний портфель. Виміри прибутковості та ризиковості інвестиційного портфеля. Поняття кореляції. Сутність диверсифікації. Міжнародна диверсифікація. Традиційні підходи до формування портфеля. Сучасний підхід до формування портфеля. Поняття «управління інвестиційним портфелем». Оптимізація інвестиційного портфеля. Основні етапи управління інвестиціями у цінні папери: формулювання інвестиційних цілей. Цілі учасників інвестиційного бізнесу; формування інвестиційної політики;

Сутність поведінкових фінансів, когнітивні обмеження та обмеження раціональності вибору. Види та оцінювання суб'єктивних факторів, їх вплив на прийняття інвестиційних рішень та формування інвестиційного портфелю. Підходи до нівелювання поведінкових факторів.

Тема 2. Професійні учасники ринку цінних паперів

Професійні учасники фондового ринку. Диференціація інвесторів за інвестиційними характеристиками щодо рівня ліквідності, часового горизонту, податкових обмежень та регуляторних факторів. Стратегічні інвестори. Інституційні інвестори. Інвестиційні фонди. Недержавні пенсійні фонди. Страхові компанії. Трастові компанії. Торговці цінними паперами. Брокери. Депозитарій та кліринг. Паєві інвестиційні фонди (ПІФ).

Тема 3 Цінні папери як об'єкти портфельного інвестування

Класифікація ринків та активів. Види фінансових інструментів. Первинний та вторинний ринок. Біржовий курс цінних паперів. Пайові та боргові цінні папери. Іпотечні цінні папери. Похідні цінні папери. Іпотечні цінні папери. Дохідність фінансових інструментів. Ліквідність. Емісія цінних паперів та їх реєстрація. Торгівля та управління цінними паперами. Котирування цінних паперів. Альтернативні інструменти фондового ринку: Торговельно-інформаційні національні системи фондових ринків. Допуск цінних паперів до біржового котирування.

Тема 4. Система державного регулювання ринку цінних паперів.

Система державного регулювання ринку цінних паперів. Державні органи регулювання і контролю, їх функції. Державні нормативні акти з регулювання фондового ринку і процесу портфельного інвестування в Україні

Тема 5. Принципи аналізу дохідності міжнародних інвестицій

Основи фундаментального та технічного аналізу ринку цінних паперів. Фінансовий аналіз емітентів, дохідності цінних паперів та ризиків. Прийняття рішень про вигідність інвестицій в умовах визначеності та невизначеності. Метод визначення вартості капіталу. Метод ануїтетів. Метод визначення процентної ставки. Метод визначення кінцевої вартості активів. Правила і критерії прийняття рішень.

Тема 6. Оцінювання якості цінних паперів міжнародними рейтинговими агенціями.

Рейтингове агентство. Регулювання діяльності рейтингових агентств на ринку цінних паперів. Особливості створення системи рейтингування. Процедура діяльності з визначення кредитного рейтингу (рейтингування). Критерії для рейтингової оцінки. Рейтингування емітентів та цінних паперів. Підходи до оцінювання інвестиційної привабливості країни

Тема 7. Ризики портфельного інвестування та методи його зменшення

Поняття ризику. Кредитний ризик. Ризик концентрації. Валютний ризик. Економічний ризик. Ринковий ризик. Комерційний ризик. Системний ризик. Компоненти ризику. Інфляційний ризик. Політичний ризик. Географічний ризик. Ранжування ризиків. Рівні ризику. Критичний ризик. Високий ризик. Поміркований ризик. Низький ризик. Методи диверсифікації. Коефіцієнт бета. Модель CAPM (Capital Asset Pricing Model). Уникнення ризику. Сутність теорії Марковіца. Методи розрахунку очікуваного рівня прибутковості за визначення рівня ризику. Аналіз ризику. Взаємовідношення між ризиком і доходом. Ризик і дохід як фактори, які впливають на прийняття рішень при фінансових інвестиціях

Тема 8. Стратегії управління інвестиційними портфелями

Ринкова ефективність. Ринкові аномалії. Середньозважений строк життя портфеля. Теоретична модель активного управління інвестиційним портфелем. Пасивне управління інвестиційним портфелем. Цілі та політики формування портфеля. Збереження капіталу. Зростання капіталу. Оптимізація оподаткування. Теорія середнього відхилення. Мінімальне граничне відхилення. Ринкова модель. Багатофакторна модель прибутковості. Прибутковість портфеля. Теорія арбітражного ціноутворення. Аналіз джерел прибутковості. Специфіка формування й управління дохідним портфелем і консервативним портфелем. Формування й управління спекулятивним портфелем. «Техніки». «Таймери». «Хеджери». «Спекулянти». Фондові індекси та їх застосування у портфельному управлінні. Види активного управління капіталом.

Тема 9. Оцінка ефективності інвестиційного портфелю.

Формування інвестиційного портфеля, його склад і управління структурою. Формування портфеля фінансових інвестицій. Оперативне управління портфелем цінних паперів. Доходність (прибутковість) портфеля цінних паперів. Ризик портфеля цінних паперів. Формування оптимального корпоративного портфелю.

Тема 10. Специфіка формування та управління інвестиційним портфелем фінансових установ

Банки та їх інвестиційна діяльність. Види банківських інвестиційних портфелів. Задачі, які виконують банківські портфелі цінних паперів. Стратегії формування й управління банківського інвестиційного портфеля. Використання свопу для підвищення ефективності банківського інвестиційного портфеля.

Недержавні пенсійні фонди та їх інвестиційна діяльність. Учасники недержавного пенсійного забезпечення. Основні функції інвестиційних компаній в участі недержавного пенсійного забезпечення. Стратегії формування й управління пенсійними активами.

Страхові компанії та їх інвестиційна діяльність. Стратегії формування й управління активами страхових компаній.

Тема 11. Сучасні тенденції у розвитку ринку цінних паперів .Світові фондові кризи

Чинники зростання фондових індексів протягом 2002-2022 років. Причини заниженої прибутковості державних цінних паперів розвинених країн. Аналіз дисконтних ставок і золотовалютних резервів центральних банків провідних країн світу. Чинники виникнення «бульбашок» на національних і світових фінансових ринках. Динаміка розвитку фондових криз. Наслідки світових фондових криз.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: Концептуальні основи і принципи портфельного інвестування</p> <p>Вміти: визначати мету, цілі та особливості портфельного інвестування</p>	<p style="text-align: center;">Тема 1. Концептуальні основи портфельного інвестування</p> <p>Лекція №1 План лекції 1. Сутність поведінкових фінансів, когнітивні обмеження та обмеження раціональності вибору. 2. Мета, цілі та особливості портфельного інвестування. 3. Основні етапи управління інвестиціями у цінні папери: формулювання інвестиційних цілей.</p>	2
	<p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 8 Додаткові: 9-17 Інтернет-ресурси: 26-30</p>	
	<p>Самостійна робота 1. Сутність диверсифікації. 2. Сутність інвестиційного портфеля. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	14
	<p>Практичне заняття №1 Питання до заняття 1. Традиційні підходи до формування інвестиційного портфеля 2. Види та оцінювання суб'єктивних факторів, їх вплив на прийняття інвестиційних рішень та формування інвестиційного портфеля. 3. Підходи до нівелювання поведінкових факторів.</p>	2
<p>Знати: сутність та значення професійних учасників ринку цінних паперів</p>	<p style="text-align: center;">Тема 2. Професійні учасники ринку цінних паперів</p> <p>Лекція №2 План лекції 1 Професійні учасники фондового ринку. 2. Диференціація інвесторів за інвестиційними характеристиками щодо рівня ліквідності. 3. Стратегічні інвестори. Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 6 Додаткові: 10-11 Інтернет-ресурси: 29-38</p>	2
	<p>Самостійна робота 1. Хедж-фонди 2. Стратегічні інвестори. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	14

<p>Вміти: орієнтуватися в різних класах професійних учасників ринку цінних паперів</p>	<p>Практичне заняття №2 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інвестиційні фонди. 2. Недержавні пенсійні фонди. 3. Страхові компанії. 4. Трестові компанії. 5. Торговці цінними паперами. 	2
<p>Знати: Сутність цінних паперів та їх класифікацію</p>	<p>Тема 3. Цінні папери як об'єкти портфельного інвестування</p> <p>Лекція №3 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація ринків та активів. 2. Пайові та боргові цінні папери.. 3. Похідні цінні папери. Іпотечні цінні папери. <p>Доходність Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 7 Додаткові: 12-23 Інтернет-ресурси: 32-38</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емісія цінних паперів та їх реєстрація. 2. Торгівля та управління цінними паперами <p>Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	12
	<p>Практичне заняття №3 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види фінансових інструментів. 2. Первинний та вторинний ринок. 3. Біржовий курс цінних паперів 	2
<p>Знати: складові системи державного регулювання ринку цінних паперів</p>	<p>Тема 4. Система державного регулювання ринку цінних паперів.</p> <p>Лекція №4 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система державного регулювання ринку цінних паперів. 2. Державні органи регулювання і контролю, їх функції <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 7 Додаткові: 16-24 Інтернет-ресурси: 32-35</p>	2
	<p>Самостійна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова база регулювання ринку цінних паперів України 2. Принципи регулювання ринку цінних паперів <p>Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	12
	<p>Практичне заняття №4 Питання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регулятивні органи та їх функції 2. Законодавча інфраструктура ринку 3. Етика фондового ринку (правила ведення чесного бізнесу) 	2
<p>Вміти: аналізувати законодавство в сфері портфельного інвестування</p>		

<p>Знати: принципи аналізу дохідності міжнародних інвестицій</p>	<p align="center">Тема 5. Принципи аналізу дохідності міжнародних інвестицій</p> <p>Лекція №5 План лекції 1. Основи фундаментального аналізу ринку цінних паперів. 2. Зовнішнє та внутрішнє середовище, ключові фактори впливу 3. Фінансові коефіцієнти Лекція №6 План лекції 1. Основи технічного аналізу ринку цінних паперів. 2. Фігури технічного аналізу 3. Рівні, трендові лінії та канали Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 7 Додаткові: 10-15 Інтернет-ресурси: 26-36</p>	<p align="center">2</p>
<p>Вміти: здійснювати фундаментальний та технічний аналіз</p>	<p>Самостійна робота 1. Рівні фундаментального аналізу 2. Відмінності технічного та фундаментального аналізу Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p> <p>Практичне заняття №5 Питання до заняття 1. Основні положення фундаментального аналізу 2. Індекс Альтмана. 3. Точка беззбитковості. Практичне заняття №6 Питання до заняття 1. Рівні опору та підтримки. Торгові сигнали 2. Висхідний та низхідний канали 3. Визначення stop loss і take profit</p>	<p align="center">8</p>
<p>Знати: основні методи оцінювання якості цінних паперів міжнародними рейтинговими агенціями</p> <p>Вміти: оцінювати підходи до рейтингування</p>	<p align="center">Тема 6. Оцінювання якості цінних паперів міжнародними рейтинговими агенціями.</p> <p>Лекція №7 План лекції 1. Сутність рейтингових агентств 2. Процедура діяльності з визначення кредитного рейтингу (рейтингування). 3. Критерії для рейтингової оцінки.</p> <p>Самостійна робота 1. Регулювання діяльності рейтингових агентств на ринку цінних паперів. 2. Рейтингова оцінка емітента Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p> <p>Практичне заняття №7 Питання до заняття 1. Рейтингування емітентів та цінних паперів . 2. Підходи до оцінювання інвестиційної привабливості країни</p>	<p align="center">2</p>

Знати: основні вектори ризику та невизначеності та методи їхнього зменшення	Тема 7. Ризики портфельного інвестування та методи його зменшення Лекція №8 План лекції 1. Поняття, сутність та види ризику 2. Аналіз ризику. 3. Взаємовідношення між ризиком і доходом.	2
	Самостійна робота 1. Ранжування ризиків. 2. Рівні ризику. 3. Методи диверсифікації. Коефіцієнт бета Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	14
	Практичне заняття №8 Питання до заняття 1.Методи розрахунку очікуваного рівня прибутковості за визначення рівня ризику 2.Ризик і дохід як фактори, які впливають на прийняття рішень при фінансових інвестиціях 3. Уникнення ризику	2
Вміти: виявляти, аналізувати та уникати ризику	Тема 8. Стратегії управління інвестиційними портфелями Лекція №9 План лекції 1.Теоретична модель активного управління інвестиційним портфелем. 2.Середньозважений строк життя портфеля. Лекція №10 План лекції 1. Пасивне управління інвестиційним портфелем. 2. Фондові індекси та їх застосування у портфельному управлінні. 3. Збереження капіталу Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 8 Додаткові: 21-25 Інтернет-ресурси: 27-35	2
	Самостійна робота 1.Теорія середнього відхилення. 2.Мінімальне граничне відхилення. 3.Ринкова модель. 4.Багатофакторна модель прибутковості. Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	8
	Практичне заняття №9 Питання до заняття 1. Ринкова ефективність. 2. Ринкові аномалії 3. Прибутковість портфеля	2
	Практичне заняття №10 Питання до заняття 1.Активно-пасивний стиль управління інвестиційним портфелем 2. Пасивна стратегія портфельного інвестування	2
	Вміти: проводити розрахунки дохідності при різних стратегіях портфельного інвестування	

<p>Знати: проблеми формування та оцінку ефективності інвестиційного портфелю</p>	<p>Тема 9. Оцінка ефективності інвестиційного портфелю.</p> <p>Лекція №11 План лекції 1. Формування інвестиційного портфеля, його склад і управління структурою. 2. Інвестиційний портфель: проблеми формування та оцінка ефективності</p> <p>Лекція №12 План лекції 1. Показники оцінки ефективності інвестиційного портфелю 2. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 8 Додаткові: 13-25 Інтернет-ресурси: 27-35</p>	2
	<p>Самостійна робота 1. Моделі регресії 2. Модель арбітражної оцінки та багатофакторні моделі. 3. Етапи формування інвестиційного портфеля. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»</p>	8
	<p>Практичне заняття №11 Питання до заняття 1. Формування портфеля фінансових інвестицій. 2. Оперативне управління портфелем цінних паперів.</p> <p>Практичне заняття №12 Питання до заняття 1. Формування оптимального корпоративного портфелю. 2. Доходність (прибутковість) портфеля цінних паперів..</p>	2
	<p>Вміти: проводити аналіз показників та методів оцінки ефективності інвестиційних проектів</p>	2
<p>Знати: теоретичні основи формування та управління інвестиційним портфелем фінансових установ</p>	<p>Тема 10. Специфіка формування та управління інвестиційним портфелем фінансових установ</p> <p>Лекція №13 План лекції 1. Банки та їх інвестиційна діяльність. 2. Недержавні пенсійні фонди та їх інвестиційна діяльність. 3. Страхові компанії та їх інвестиційна діяльність</p> <p>Основні: 1 - 7 Додаткові: 11-20 Інтернет-ресурси: 25-35</p>	2
	<p>Самостійна робота 1. Задачі, які виконують банківські портфелі цінних паперів 2. Використання своєї для підвищення ефективності банківського інвестиційного портфеля.</p>	12

	Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	
Вміти: аналізувати стратегії інвестиційного портфеля банківських, страхових установ	Практичне заняття №13 Питання до заняття 1. Стратегії формування й управління банківського інвестиційного портфеля. 2. Основні функції інвестиційних компаній в участі недержавного пенсійного забезпечення 3. Стратегії формування й управління активами страхових компаній.	2
Знати: особливості сучасних тенденцій та світових фондових криз	Тема 11. Сучасні тенденції у розвитку ринку цінних паперів .Світові фондові кризи Лекція №14 План лекції 1. Сучасні тенденції у розвитку ринку цінних паперів 2. Динаміка розвитку фондових криз. 3. Наслідки світових фондових криз. Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 8 Додаткові: 11-20 Інтернет-ресурси: 26-35	2
	Самостійна робота 1. Чинники виникнення «бульбашок» на національних і світових фінансових ринках 2. Причини заниженої прибутковості державних цінних паперів розвинених країн Підготовка до практичного заняття. Виконання тестових завдань в СУН «MOODLE»	12
Вміти: аналізувати чинники, які впливають на світові ринки цінних паперів	Практичне заняття №14 Питання до заняття 1. Чинники зростання фондових індексів протягом 2002-2022 років. 2. Особливості розвитку ринку цінних паперів в Україні	2
Разом		180/6

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Воронцова А. С., Єльнікова Ю. В., Рудиченко А. Г. Структурно-функціональний підхід до ідентифікації відповідального інвестування. Вісник СумДУ. Серія "Економіка", 2021. № 1. С. 36–42.
2. Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А. Інвестування інноваційної діяльності: начальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2022. 186 с.
3. Дема Д.І., Абрамова І. В., Шубенко І.А., Недільська Л.В., Ринок фінансових послуг: навч. посібник. – К.: Алерта, 2017. – 376 с.
4. Костюченко В.М., Уманців Г.В., Фоміна О.В. Консолідація фінансової звітності: підручник. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021, 380 с.
5. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. для студ. вищ. навч. закл. /Т.В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 470 с.
6. Рогач О.І., Дзюба П.В. Міжнародні портфельні інвестиції – К.: Інститут міжнародних відносин КНУ, 2018. – 332 с.
7. Скрипник Г.О. Інвестування. Посібник. 2-ге вид. доп. і перероб. К.: ЦП «Компринт», 2018 350 с.
8. Шевчук В. Я., Рогожин П. С. Основи інвестиційної діяльності. Київ: Генеза, 2018. 266 с.

Додаткові джерела:

9. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник. -К.: Київськ.нац.торг.- екон.ун-т, 2017. – 792 с.
10. Грем Б., Цвейг Д. Розумний інвестор: пер. з англ. Київ: Наш формат, 2019. 544 с.
11. Гуткевич С.О. Інвестиційна пріоритетність галузей економіки : монографія ; за заг. ред. проф. С.О. Гуткевич. Харків : Діса Плюс, 2021. 208 с.
12. Гуткевич С. О., Смик Р. Ю., Занозовська О. Г. Пріоритети інвестиційної діяльності в сучасних умовах: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 172 с.
13. Дзюба П.В. Концептуальна структура теорії портфеля як парадигмальна основа сучасної теорії міжнародного портфельного інвестування Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні від- носини та світове господарство. – 2017. – Вип. 15 (1). – С. 100–106.
14. Дзюба П.В. Концепція ефективного портфеля: ретроспективний аналіз формування основ теорії міжнародного портфельного інвестування Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2017. – Т. 22, Вип. 5. – С. 13–19.
15. Даниленко А.І., Зимовець В.В., Терещенко О.О. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ, 2019. 306 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>

16. Зайцев О. В. Порівняльний аналіз застосування моделей оцінки ефективності інвестицій в інноваційні проекти (частина 1). Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. No 1. С. 99-110.
17. Мосієвич О. О. Венчурне фінансування в умовах економічних перетворень: дис. канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2020. 246 с.
18. Шишкіна О. В. Принципи управління фінансовими ризиками промислових підприємств. Modern Economics. 2020. No 19(2020). С. 206-211
19. Black F. The Capital Asset Pricing Model: some empirical tests . Studies in the Theory of Capital Markets. 1972. P. 79–124.
20. Global Transfer Pricing Review. - KPMG. Mode of access: http://www.kpmg.com/CH/en/Library/Articles-Publications/Documents/Tax/pub_20110316_Global-Transfer-Pricing-Review_EN.pdf
21. Global Investment Performance Standards (Gips®) for Firms: CFA Institute, 2020. 146 с. URL: <https://www.cfainstitute.org/-/media/documents/code/gips/2020-gips-standards-firms.ashx>
22. Tobin J. The Portfolio Selection. London: Macmillan and Co., 1965. 445 p.
7. Fama E.F. A five-factor asset pricing model. Journal of Financial Economics. 2015. Vol. 116. № 1. P. 1–22.
23. Markowitz H.M. Portfolio Solection: Efficient Diversification of Investments. / H.M. Markowitz. – New York: Wileu, 1959. – 137 с.
24. Friedman M. The utility analysis of choices involving risk. Journal of Political Economy. 1948. Vol. 56. № 4. P. 279–304.
25. Sharpe W. F. Capital asset prices: a theory of market equilibrium under conditions of risk. The Journal of Finance. 1964. Vol. 19. № 3. P. 425–442.

Інтернет-ресурси

26. Господарський Кодекс України. Станом на 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> .
27. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
28. Інформаційна агенція <https://www.bloomberg.com/europe>
29. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
30. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
31. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://https://mof.gov.ua/uk>
32. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
33. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
34. Офіційний сайт Світового банку в Україні URL:<http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
35. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
36. Офіційний Сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.uaib.com.ua/>
37. Система розкриття інформації на фондовому ринку України URL: www.smida.gov.ua.
38. Фінанси України. URL: <http://www.finance.com.ua>